

Konjunktivy ve větách vedlejších

Latina IV pro PVH/ARCH

6.3. 2025

Cum historicum

- Vedlejší věta časová vyjadřující minulý děj
- Užívá se:
 - **Konjunktiv imperfekta (současnost s dějem věty hlavní)**
 - Cum **venirem** ad vos per silvas, proch dolor, per silvas, laetior, cara mea, eras.
 - *Když jsem k vám chodíval přes ty lesy, ach ouvej, přes ty lesy, bejvalas, má milá, veselejší.*
 - **Konjunktiv plusquamperfekta (předčasnost před dějem věty hlavní)**
 - Cum ad bellum **conscripsissem**, apud musicam mihi dictabam.
 - *Když jsem na tu vojnu narukoval, před muziků jsem si rozkazoval.*

Podmínkové věty

- Reálné – indikativy všech časů; ve VV i VH můžou, ale nemusí být stejné časy
 - Si nimius **bibis**, non diu **eris** in vivis.
 - *Jestliže budeš příliš pít, nebudeš dlouho žít.*
- Nereálné – konjunktivy imperfekta a plusquamperfekta – ve VH i VV stejný čas:
 - Si taceres, philosophus maneres.
 - *Kdybys mlčel, zůstal bys filosofem.*
 - Si tacuisses, philosophus mansisses.
 - *Kdybys byl mlčel, byl bys zůstal filosofem.*

Podmínkové věty

- **Potenciální**

- **konjunktiv prézenta** (vyjadřuje možné, nedokončené děje v přítomnosti a budoucnosti)
 - Si iste homo **veniat**, omnes eum **eligant**.
 - *Jestliže ten člověk přijde, všichni ho budou volit.*
- **konjunktiv perfekta** (vyjadřuje možné, dokončené děje v přítomnosti a budoucnosti)
 - Si istum hominem **elegeritis**, libertas vobis **erepta sit**.
 - *Jestliže jste zvolili toho člověka, přijdete o svobodu / Kdybyste zvolili toho člověka, přišli byste o svobodu*
 - Tj. nevím, zda jste ho zvolili, ale považuji to za možné

Nepřímé otázky

- Tázací věty závislé na řídicím přísudku
 - Ptal se, proč jsem to udělal.
 - Nevím, kdy ti to řekl.
- Všechny tyto vedlejší tázací věty jsou **konjunktivní**:
 - Interrogabat, cur id **fecissem**.
 - Nescio, quando rem eam tibi **dixerit**.
- Konjunktivy se řídí:
 - **časem věty hlavní**
 - podle toho, zda **vedlejší věta vyjadřuje předčasnost, současnost či následnost** vzhledem k ději věty hlavní

Konjunktivy v nepřímých otázkách

	Po vedlejším (= minulém) čase	Po hlavním čase (prézens, futurum, imperativ)
Současnost	Konjunktiv imperfekta	Konjunktiv prézenta
	Interrogavit, quid faceres . Zeptal se, co děláš.	Interrogat, quid facias . Ptá se, co děláš.
Předčasnost	Konjunktiv plusquamperfekta	Konjunktiv perfekta
	Interrogavit, quid fecisses . Zeptal se, cos udělal.	Interrogat, quid feceris . Ptá se, cos udělal.
následnost	Tvar na –urus essem	Tvar na –urus sim
	Interrogavit, quid facturus esses . Zeptal se, co budeš dělat.	Interrogat, quid facturus sis . Ptá se, co budeš dělat.